

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра теорії та методики фізичної культури

Проректор
"30" 08

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інклюзія у фізичній культурі

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 01 - освіта

спеціальність 014 – Середня освіта (фізична культура)

(шифр і назва спеціальності)

(назва спеціалізації)

інститут, факультет ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

(назва інституту, факультету)

Івано-Франківськ – 2021 рік

Робоча програма
«Інклюзія у фізичній культурі»

для студентів спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура)

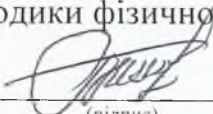
Розробник:

Випасняк Ігор Петрович, професор, доктор наук з фізичного виховання і спорту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол №1 від “30” серпня 2021 р.

Завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури

(підпис)

Лісовський Б.П.
(прізвище та ініціали)

“30” серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету фізичного виховання і спорту.

Протокол від “30” серпня 2021 р. № 1

“30” серпня 2021 р.

Голова

(підпис)

Лапковський Е.Й.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 014 Середня освіта (фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>не передбачено навчальним планом</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
56 год.	78 год.		
Індивідуальні завдання:			
- год.			
Вид контролю: <u>екзамен</u>			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 37,8% : 62,2%

для заочної форми навчання – 13,3% : 86,7%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів розуміння теоретичних основ інклюзивної фізичної культури і формування в них практичних навичок для майбутньої професійної діяльності.

Основні завдання:

- створити у студентів уявлення про інклюзивну фізичну культуру та процес інтеграції осіб з інвалідністю в соціум засобами фізичної культури;
- розкрити зміст основних наукових теорій, концепцій, положень, які використовуються в інклюзивній фізичній культурі;
- створити у студентів уявлення про особливості рухової активності у осіб з інвалідністю різних нозологічних груп: з порушеннями зору, слуху, інтелекту, ураженнями спинного мозку, наслідками дитячого церебрального паралічу тощо;
- ознайомити студентів з методами тестування рухових здібностей осіб з інвалідністю;
- навчити студентів вибору адекватних засобів та методів інклюзивної фізичної підготовки в роботі з дітьми із психофізичними порушеннями та порушеннями зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідками дитячого церебрального паралічу тощо;
- показати студентам технологію інклюзивної фізичної культури та рекреації осіб з інвалідністю: Міжнародні організації, асоціації та методи їх роботи.
- обґрунтовано вибирати методи фізичної підготовки на основі аналізу сучасної фахової літератури та передового педагогічного досвіду під час роботи з особами з інвалідністю;
- складати конспекти різних форм інклюзивної фізичної підготовки, визначити основні завдання до них на основі індивідуально-диференційного підходу, врахування стану здоров'я (хвороби), рівного фізичного розвитку та рухової підготовленості;
- регулювати фізичне навантаження, змінюючи кількість вправ, їх дозування, чергування вправ для різних груп м'язів, змінюючи рівні інтенсивності, умови їх виконання та варіюючи спортивне обладнання;
- вміти використовувати засоби і методи фізичної підготовки у вирішенні корекційних завдань

Компетентності

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері освіти (фізична культура), що передбачає застосування теорій, технологій та методів відповідних наук та педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах освіти, а також у сфері туризму

ЗК-1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК-1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури, відповідно до вимог стандарту середньої освіти.

ФК-2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.

ФК-5. Здатність до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ФК-6. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатність до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних

(рухових) якостей) на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки

ФК-14. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

ФК-17. Здатність здійснювати реабілітаційні заходи з метою відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, оптимального фізичного стану та кондиції осіб різного віку (зокрема учнів спеціальних медичних груп та з ослабленим здоров'ям) з порушеннями різної нозології.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування повної загальної середньої освіти в Україні; законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку; сфери фізичної культури.

ПРН-2. Знати та розуміти основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп; закони і принципи навчання рухових умінь і навичок.

ПРН-5. Знати вікові особливості та закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності.

ПРН-9. Розуміти основи загальної теорії і методики фізичного виховання; особливостей організації та проведення різних форм занять фізичними вправами з урахуванням освітніх та виховних завдань; принципів та особливостей розробки програм занять фізичною культурою. Знає, як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури.

ПРН-10. Знати синдроми поширених захворювань людини; виділяти причину, клінічну картину та засоби профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою; знати методи діагностики функціонального стану організму людини; гігієнічні норми та заходи у процесі занять фізичною культурою.

ПРН-13. Володіти педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і вміє самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПРН-14. Володіти руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; володіти теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності; вдосконалювати руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах рухової активності.

ПРН-16. Вміти складати планувальну і звітну документацію, організовувати та проводити масові спортивно-оздоровчі заходи та спортивні змагання.

ПРН-17. Визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення різного роду занять з фізичної культури; здійснення наукової, методичної, організаційної роботи вчителя фізичної культури, інспектора, методиста; вміти аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН-20. Здійснювати організацію діяльності населення з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування.

ПРН-21. Вміти проводити агітаційну роботу з пропаганди здорового способу життя різних груп населення.

ПРН-22. Вміти планувати фізичне навантаження відповідно до вікових, статевих, морфофункціональних та психологічних особливостей людини і рівня її підготовленості.

ПРН-23. Вміти надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства	8	2	2			4	8	1				7
Тема 2. Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Основні групи (класи) та типологія осіб з інвалідністю	8	2	2			4	8	2				6
Тема 3. Інклюзивне фізичне виховання, історія становлення та розвиток інклюзивного фізичного виховання у системі освіти. Нормативно-правова база ІФК.	8	2	2			4	8	1				7
Тема 4. Принципи, методи, засоби, ІФК. Особливості основних видів і форм інклюзивної фізичної культури .	8	2	2			4	8	2	1			5
Тема 5. Теоретико-методичні засади та проблеми реалізації інклюзивної фізичної підготовки дітей дошкільного віку	8	2	2			4	8	1				7
Тема 6. Інклюзивна фізична підготовка школярів. Профілактика травматизму в інклюзивній фізичній культурі.	8	2	2			4	8	1				7
Тема 7. Методика ІФК школярів з ДЦП і з порушеннями ОРА, зору, слуху, інтелекту	42	2	8			32	42	2	2			38
Усього годин	90	14	20			56	90	8	4			78

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства	2
2	Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Основні групи (класи) та типологія осіб з інвалідністю.	2
3	Інклюзивна фізична культура, історія становлення та розвиток інклюзивної фізичної культури в системі освіти. Нормативно-правова база ІФК.	2
4	Принципи, методи, засоби, ІФК. Особливості основних видів і форм інклюзивної фізичної культури .	2
5	Теоретико-методичні засади та проблеми реалізації інклюзивної фізичної підготовки дітей дошкільного віку	2
6	Інклюзивна фізична культура школярів. Профілактика травматизму в інклюзивній фізичній культурі.	2
7	Методика ІФК школярів з ДЦП і з порушенням ОРА	2
8	Методика ІФК школярів з порушенням зору	2
9	Методика ІФК школярів з порушенням слуху	2
10	Методика ІФК школярів з порушенням інтелекту	2
	Разом	20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Основні групи (класи) та типологія осіб з інвалідністю.	2
2	Методика ІФК школярів з ДЦП і з порушенням ОРА, зору, слуху, інтелекту	2
	Разом	4

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства	2	3
2	Інклюзивна освіта як сучасний соціально-педагогічний феномен. Визначення понять інтеграція та інклюзія. Зарубіжний досвід впровадження інтегрованого та інклюзивного навчання. Інклюзивна освіта в Україні.	2	4
3	Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Основні групи (класи) та типологія осіб з інвалідністю.	2	3
4	Універсальна доступність навчального закладу. Ознаки універсальної доступності. Елементи доступності прилеглої території. Доступність всередині приміщення. Наявність інформаційних табло/пиктограм. Поняття „універсальний дизайн”. Методика визначення доступності об’єкту	2	3

	громадського призначення для людей з особливими потребами.		
5	Інклюзивне фізичне виховання, історія становлення та розвиток інклюзивного фізичного виховання у системі освіти. Нормативно-правова база ІФК	2	3
6	Інституціональне середовище забезпечення освіти дітей та молоді з інвалідністю. Міжнародні документи, що захищають і гарантують права людей з особливими потребами. Декларація ООН „Про права осіб з інвалідністю”, Конвенція ООН „Про права дитини”, Загальна декларація „Про геном людини і права людини”. Законодавче забезпечення освітніх прав, реабілітації та соціального захисту людей з особливими потребами в Україні. Закон України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”. Закон України „Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю».	2	4
7	Принципи, методи, засоби ІФК. Особливості основних видів і форм інклюзивної фізичної культури .	2	2
8	Практика застосування інклюзії у центрах розвитку дитини, інклюзивно-ресурсних центрах.	2	3
9	Теоретико-методичні засади та проблеми реалізації інклюзивної фізичної культури дітей дошкільного віку	2	4
10	Запровадження інклюзивного навчання у провідних школах. Досвід та перспективи розвитку інклюзії у ЗЗСО. Підготовка фахівців.	2	3
11	Інклюзивна фізична культура школярів. Профілактика травматизму в інклюзивній фізичній підготовці.	2	4
12	Досвід впровадження інклюзії в університеті „Україна”. Провідні структурні підрозділи університету. Соціально-педагогічна робота зі студентами з особливими потребами. Медико-реабілітаційна складова навчального процесу в освітньому закладі.	2	3
13	Методика ІФК школярів з ДЦП і з порушенням ОРА.	4	5
14	Особливості соціальної інтеграції дітей з ДЦП та порушенням ОРА у процесі організації фізичної підготовки	4	5
15	Методика ІФК школярів з порушенням зору	4	5
16	Особливості соціальної інтеграції дітей з порушенням зору засобами фізичної підготовки	4	5
17	Методика ІФК школярів з порушенням слуху	4	5
18	Особливості соціальної інтеграції глухих дітей засобами фізичної підготовки	4	4
19	Методика ІФК школярів з порушенням інтелекту	4	5
20	Особливості соціальної інтеграції дітей з порушенням інтелекту засобами фізичної підготовки	4	4
		56	78

Перелік програмових питань до підсумкового контролю

1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою.
2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства
3. Передумови для забезпечення успішної інклюзії.
4. Основні групи (класи) та типологія осіб з інвалідністю.

5. Інклюзивна фізична культура, історія становлення та розвиток інклюзивної фізичної культури у системі освіти.
6. Нормативно-правова база інклюзивної фізичної культури.
7. Системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів з інклюзивної фізичної культури.
8. Поняття «інклюзія», «культура», «фізична культура», «інклюзивна фізична культура»; «спосіб життя», «здоровий спосіб життя», «природні фактори зовнішнього середовища»; «аксіологічні концепції життя людини та осіб з інвалідністю» схожість та відмінності; «реабілітація», «соціалізація», «соціальна інтеграція»
9. Предмет, мета, завдання, зміст інклюзивної фізичної культури.
10. Корекційні, компенсаторні, профілактичні завдання - головна група завдань в інклюзивній фізичній культурі.
11. Роль і місце інклюзивної фізичної культури в комплексній реабілітації та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.
12. Принципи, методи, засоби ІФК. Особливості основних видів і форм інклюзивної фізичної культури.
13. Матеріально-технічне забезпечення інклюзивної фізичної культури.
14. Профілактика травматизму в інклюзивній фізичній підготовці.
15. Форми інклюзивної фізичної підготовки.
16. Вчитель у інклюзивній фізичній культурі.
17. Теоретико-методичні засади та проблеми реалізації інклюзивної фізичної підготовки дітей дошкільного віку.
18. Інклюзивна фізична культура школярів. Профілактика травматизму в інклюзивній фізичній підготовці.
19. Методика ІФК школярів з ДЦП і з порушенням ОРА.
20. Особливості соціальної інтеграції дітей з ДЦП та порушенням ОРА у процесі організації фізичного виховання
21. Методика ІФК школярів з порушенням зору.
22. Особливості соціальної інтеграції дітей з порушенням зору у процесі організації фізичного виховання.
23. Методика ІФК школярів з порушенням слуху
24. Особливості соціальної інтеграції глухих дітей засобами фізичної підготовки.
25. Методика ІФК школярів з порушенням інтелекту.
26. Особливості соціальної інтеграції дітей з порушенням інтелекту засобами фізичної підготовки.
27. Інклюзивна освіта як сучасний соціально-педагогічний феномен. Визначення понять інтеграція та інклюзія.
28. Поняття „інвалідність”, ототожнення терміну „людина з особливими потребами” як „особа з інвалідністю”.
29. Основні причини інвалідності, категорії та моделі, 3 групи інвалідності.
30. Зарубіжний досвід впровадження інтегрованого та інклюзивного навчання. Інклюзивна освіта в Україні.
31. Періоди розвитку ставлення до осіб з інвалідністю у Західному суспільстві: передіндустріальний, індустріальний, постіндустріальний та сучасний періоди. Зарубіжні досягнення в соціальній політиці за останні роки.
32. Періоди розвитку ставлення суспільства до людей з особливими потребами в Україні: монастирський, медичний, лікувально-педагогічний та сучасний періоди. Особливості їх проходження.
33. Інституціональне середовище забезпечення освіти дітей та молоді з інвалідністю. Міжнародні документи, що захищають і гарантують права людей з особливими потребами. Декларація ООН „Про права осіб з інвалідністю”, Конвенція ООН „Про права дитини”, Загальна декларація „Про геном людини і права людини”.
34. Законодавче забезпечення освітніх прав, реабілітації та соціального захисту людей з особливими потребами в Україні. Закон України „Про реабілітацію осіб з

- інвалідністю в Україні”. Закон України „Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, Закон України „ Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю”.
35. Державна типова та індивідуальна програми реабілітації осіб з інвалідністю.
 36. Мета, завдання та загальна спрямованість Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю.
 37. Види і зміст гарантованих державою реабілітаційних послуг особам з інвалідністю незалежно від причини інвалідності.
 38. Об'єм додаткових реабілітаційних послуг особам з порушенням опорно-рухового апарату, з вадами слуху, зору, при психічних захворюваннях та розумовій відсталості.
 39. Умови реалізації Державної типової програми реабілітації.
 40. Принципи формування та завдання індивідуальної програми реабілітації.
 41. Структура індивідуальної програми реабілітації, етапи її розробки.
 42. Медична та фізична реабілітації.
 43. Соціальна реабілітація.
 44. Психологічна реабілітація.
 45. Педагогічна реабілітація.
 46. Професійна реабілітація.
 47. Трудова реабілітація.
 48. Побутова реабілітація.
 49. Оздоровчо-спортивна реабілітація.
 50. Методи та засоби проведення реабілітації.
 51. Особливості проведення реабілітаційних заходів.
 52. Установи, що займаються реабілітацією.
 53. Універсальна доступність навчального закладу. Ознаки універсальної доступності. Елементи доступності прилеглої території. Доступність всередині приміщення. Наявність інформаційних табло/пиктограм. Поняття „універсальний дизайн”. Методика визначення доступності об'єкту громадського призначення для людей з особливими потребами.
 54. Правила спілкування і співпраці з особами з інвалідністю у навчальному закладі. Особливості соціальних контактів з особами з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі.
 55. Особливості співпраці з особами з особливими потребами в інклюзивному освітньому просторі.
 56. Основи жестової мови. Жестова мова. Історія виникнення. Класифікація жестових мов. Українська жестова мова. Основні правила жестикуляції. Поради.
 57. Запровадження інклюзивного навчання у провідних школах. Досвід та перспективи розвитку інклюзії у ЗЗСО. Підготовка фахівців.
 58. Практика застосування інклюзії у центрах розвитку дитини, інклюзивно-ресурсних центрах.
 59. Досвід впровадження інклюзії в університеті „Україна”. Впровадження інклюзивного навчання в Університеті „Україна”. Провідні структурні підрозділи університету.
 60. Соціально-педагогічна робота зі студентами з особливими потребами.
 61. Медико-реабілітаційна складова навчального процесу в освітньому закладі.

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота з навчальної дисципліни “Інклюзія у фізичній культурі» здійснюється шляхом проведення періодичних консультацій для студентів викладачем (за окремим розкладом) у формі: консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу: консультації: індивідуальні (запитання – відповідь) та групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

- б) за засвоєнням практичного матеріалу: консультації індивідуальні і групові;
- в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- лекція — для розкриття сутності наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою;
- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- інструктаж – для оволодіння методами самостійної пізнавальної діяльності;
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- частково-пошуковий – метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

11. Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, термінологічних диктантів, поточного тестування, аудиторної контрольної роботи. Для поточного та підсумкового оцінювання використовується тестовий контроль, який включає від 20 до 50 тестів і оцінюється у %% правильних відповідей.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання задач, тестування.

Приклад тестових завдань, що використовуються для поточного та підсумкового контролю

Система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників (закон України „Про освіту”) це:

- a) Інклюзивне навчання
- b) Толерантне навчання
- c) Спеціальне навчання
- d) Загальноосвітнє навчання

Міра втрати здоров'я у зв'язку із захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист (закон України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”).:

- a) Захворювання
- b) Інвалідність
- c) Травматизація
- d) Втрата здоров'я

Особа віком до 18 років (повноліття) зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист(закон України „Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”).

- a) дитина із захворюваннями
- b) підліток з інвалідністю
- c) школяр з інвалідністю
- d) дитина з інвалідністю

Заклад освіти, що реалізує інклюзивні підходи, надаючи можливість усім тим, хто навчається, а також досвід, який сприяє подоланню упереджень і дискримінації, формуванню позитивного ставлення до тих, хто відрізняється, називається

- a) Вищий
- b) Універсальний
- c) Інклюзивний
- d) Загальноосвітній

Зразок екзаменаційного білета

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Освітній рівень магістр

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Семестр 3

Навчальна дисципліна Інклюзія у фізичній культурі

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Передумови для забезпечення успішної інклюзії.
2. Інклюзивна фізична культура: історія становлення та розвиток інклюзивної фізичної культури у системі освіти.
3. Принципи, методи, засоби, інклюзивної фізичної культури.
4. Основи методики інклюзивної фізичної підготовки школярів з порушенням слуху.

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри

Лісовський Б.П.

)

Екзаменатор

Випасняк І.П.

Загальна оцінка за екзаменаційний білет складається з суми балів отриманих за кожним завданням.

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання знань та вмінь студентів

A (90-100)
(відмінно)

Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу. Має чіткі уявлення про основні положення соціології спорту і туризму; науково-методологічні засади організації статистичних досліджень, принципи формування вибірки дослідження; методи варіаційної

статистики та багатомірні методи аналізу емпіричного матеріалу у дослідженнях в галузі фізичної культури і спорту. Вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Опанував алгоритми статистичної обробки експериментальних даних і вміє грамотно інтерпретувати їхні результати. Вміє самостійно спланувати процедуру соціологічного дослідження, визначити основні етапи обробки отриманих результатів та підібрати адекватні статистичні методи. Має системні знання про теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу до інтерпретації результатів емпіричних даних та вміло використовує їх при розв'язанні різноманітних практичних і навчальних задач.

- B (80-89) (добре) Студент має міцні ґрунтовні знання з усього теоретичного курсу, може без помилок визначити основні етапи дослідницької роботи, аналізу даних та процедури вимірювання, реалізувати їх, але може допустити незначні неточності в формулюванні понять чи при інтерпретації результатів досліджень. Іноді допускає неточності при розв'язанні навчальних задач.
- C (70-79) (добре) Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички обробки первинних експериментальних даних, але не вміє достатньо узагальнювати навчальний матеріал, внаслідок чого виникають помилки при реалізації алгоритму аналізу. Має певні ускладнення при самостійному плануванні та виборі методів дослідження.
- D (60-69)
(задовільно) Студент знає основні теми курсу, має уявлення про основні положення соціології спорту і туризму; принципи формування вибірки дослідження та основні етапи аналізу первинних даних, але його знання мають загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних навичках і вміннях застосування методів за конкретних умов.
- E (50-59)
(задовільно) Студент знає основні теми курсу, має уявлення про основні положення соціології фізичної культури і туризму; принципи формування вибірки дослідження та основні етапи статистичного аналізу первинних даних; методи аналізу, але його знання мають загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Самостійно не володіє алгоритмами проведення розрахункових операцій при використанні різних методів. Допускає системні помилки у виборі методу аналізу при розв'язанні запропонованих задач. Не може самостійно досконало спланувати біологічне дослідження та провести статистичний аналіз отриманих результатів, не може самостійно аналізувати та інтерпретувати отримані дані.
- FX (26-49)
(незадовільно) з
можливістю
повторного
складання Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
- F (0-25)
(незадовільно) з
обов'язковим
повторним
вивченням
дисципліни Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне (семінарське) заняття	35
Самостійна робота	10
Додатковий результат	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

4. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Вид діяльності	Номер практичного/семінарського заняття										СР	ДР	Е	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10					
Робота на семінарському занятті	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100					35
Самостійна робота												100			10
Додатковий результат													100		5
Екзамен														50	50
Разом															100

Прим.

СР – самостійна робота

ДР – додатковий результат

Е – екзамен

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D		
50 – 59	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

13. Методичне забезпечення

1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу.
2. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.
3. Варіанти модульних контрольних робіт.
4. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.

5. Теоретичні питання для заліку.

14. Рекомендована література

Основна

1. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. За заг. редакцією Л.Ю.Байди, О.В. Краснокової-Еннс / Кол. авт.: Байда Л.Ю., Краснокова-Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. К., 2012. 216 с. <https://ud.org.ua/biblioteka/books/178-navchalno-metodichnij-posibnik-invalidnist-ta-suspilstvo>
2. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н.М. Дятленко, Н.З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг.ред. М.Ф. Войцехівського. К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv-yak-pratsyuyut-z-uchnyami-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami/navchalno-metodichnij-posbnik-asistent-vchitelva-u-zaklad-zagalno-seredno-osviti-z-nklyuzivnoyu-formoyu-navchannya-avt-kolupava-aa-koval-iv-kompanets-nm-kvtka-no-lapn-av/>
3. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. А.А.Колупаєвої. К: «А.С.К.», 2012. 308 с. https://www.slideshare.net/Gala2308/ss-68118978?from_action=save
4. Інклюзивне та інтегроване навчання: стан, проблеми і перспективи: збірник наукових праць / За заг. редакцією акад. Прокопенка І.Ф. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; «Мітра», 2019. 198 с. http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_zdor_ta_korr_os/Zbir_SPP_2019.pdf
5. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inklyuzivne-navchannya/posibniki/inklyuzivavnz.pdf>

Додаткова

1. Випасняк І.П. Корекційно-профілактичні технології у процесі фізичного виховання студентів із функціональними порушеннями опорно-рухового апарату: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М.; 2018. 347 с.
2. Наукове обґрунтування програми реабілітації аномальних дітей з адаптаційним синдромом засобами фізичної культури / Б.М. Мицкан, І.В. Білоус [та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ПНУ ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. 193 с. Деп. в УкрІНТІ 15.02.11, № 0211U 007744.
3. Психологічний супровід інклюзивної освіти: метод. рек. / автор. кол. за заг. ред. А.Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с. <https://lib.iitta.gov.ua/709275/1/%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F.pdf>
4. Діти з особливими потребами в освітньому просторі України: бібліографічний покажчик/ КЗ «ЗОУНБ» ЗОР; уклад.: Ю. Щеглова, М. Маслова, Г. Мацієвська. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2017. 256 с. <http://old.zounb.zp.ua/sites/default/files/pdf/2017/pdzop.pdf>
5. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія. К.: САММІТ-книга, 2008.
6. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їхнього навчання. К.: 2010.
7. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.
8. Путівник для батьків з особливими потребами: Навчально-методичний посібник у 9 книгах / За заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис-XX». 2010.
9. Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ Кол. Авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М., та ін./ За заг. ред. Даниленко Л.І. К.: 2007. 128 с.

10. Приступа Є.Н., Петришин Ю.В., Боднар І.Р. Інклюзивне фізичне виховання школярів 1-3 груп здоров'я. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013;1:62–67.
11. Боднар І.Р. Проблеми залучення учнів 1–3 груп здоров'я до спільних уроків фізичної культури. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2013;1(11):36–44.
12. Горопаха Н.М. Фізичне виховання дошкільників та молодших школярів у контексті інклюзивної освіти: проблеми наступності та перспективності. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. 2014;10:11–15.
13. Білозерська І.О. Реалізація компетентнісної парадигми у роботі з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку// Особлива дитина: навчання і виховання. Дефектологія; 2011. 4.
14. Боднар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен/ Віталій Боднар // Рідна школа. 2011;3 (березень):10-14.
15. Будяк Л.В. Інклюзивне навчання в сільському загальноосвітньому закладі. Черкаси, 2010.
16. Діти з особливими потребами у школі: Психолого-педагогічний супровід/ Ольга Романова та ін. К.: Шкільний світ. 2011:22-36.
17. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ Кол. авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М та ін./ За заг. ред. Даниленко Л.І. К.: 2007. 128 с.
18. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта як трансформаційна стратегія сучасної освітньої політики. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2010;7:11–19.
19. Колупаєва А. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко. Директор школи. 2011;7 (631), лютий:17-22.
20. Колупаєва А. Нормативне забезпечення інклюзивного навчання/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко. Директор школи. 2011;9 (633), березень:26-31.
21. Колупаєва А. Організація діяльності інклюзивної школи/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко. Директор школи. 2011;8 (633), березень:21-28.
22. Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами/ Алла Колупаєва, Наталія Софій, Юлія Найда, Лідія Даниленко. Директор школи. 2011;10 (634), березень:20-25.

Праці викладачів кафедри

1. Білоус І.В. Підготовка майбутнього вчителя фізичного виховання до коректувально-педагогічної діяльності. Вісник Прикарпатського університету: Фізична культура. 2012; 16:68-73.
2. Білоус І.В. Психосоматичні аспекти біологічного дозрівання дітей молодшого шкільного віку в нормі та при аномальному розвитку. Вісник Прикарпатського університету: Фізична культура. 2011;13:147-154.
3. Випасняк І.П. Вплив активізації рухової активності на соціальну інтеграцію глухих дітей. Вісник Прикарпатського університету: серія Фізична культура. 2006; 2: 136–140.
4. Випасняк І.П. Вплив засобів фізичної культури на соціальну інтеграцію осіб з інвалідністю з вадами слуху. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Луцьк, 2005: 27–30.
5. Випасняк І.П. Вплив індивідуально–психологічних особливостей на ефективність соціальної інтеграції глухих дітей. Формування громадянського суспільства в контексті Європейської інтеграції: Матеріали ІХ Міжнародної науково–практичної конференції. Рівне, 2005: 47–49.
6. Випасняк І.П. Групова фізична культура як форма соціальної інтеграції глухих дітей. Молода спортивна наука України: збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. 2005; 9(2), 129–133.

7. Випасняк І.П. До питання про фізичний стан школярів з вадами слуху. Актуальні проблеми розвитку руху «Спорт для всіх» у контексті європейської інтеграції України: Матеріали міжнародної науково–практичної конференції, Тернопіль, 2004: 368–370.
8. Випасняк І.П. Зміна показників розумової працездатності школярів із вадами слуху. Вісник Прикарпатського університету: Серія фізична культура. 2010; 12: 71–74.
9. Випасняк І.П. Корекція рухової активності та психологічних якостей дітей з вадами слуху шляхом застосування народних рухливих ігор. Молода спортивна наука України: Збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. 2006; 10(4): 146–149.
10. Випасняк І.П. Мотиви та інтереси глухих дітей до виконання фізичних вправ. Концепція розвитку галузі фізичне виховання і спорту в Україні: збірник наукових праць. Рівне: 2003; 3(2): 111–113.
11. Випасняк І.П. Особливості соціальної інтеграції глухих дітей у процесі організації фізичного виховання у спеціалізованих школах. Вісник Прикарпатського університету. 2004; 1: 135–137.
12. Випасняк І.П. Рухливі ігри як засіб оптимізації процесу фізичного виховання дітей з порушеним слухом. Роль фізичної культури і спорту у гармонійному вихованні студентської і учнівської молоді: збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту за матеріалами другої регіональної наукової конференції. Івано-Франківськ, 2006: 120–123.
13. Випасняк І.П. Рухливі ігри як засіб соціалізації глухих дітей. Вісник Прикарпатського університету: серія Фізична культура. 2007; 4: 136–140.
14. Випасняк І.П. Рухливі ігри як засіб соціалізації глухих дітей. Соціально-педагогічна реабілітація в закладах освіти: проблеми та перспективи. Хмельницький, 2009; 83–84.
15. Випасняк І.П. Фізична культура і спорт як засіб соціалізації глухих дітей. Молода спортивна наука України: збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. 2004; 8, 2, 52–55.
16. Випасняк І.П. Характеристика розумової працездатності школярів з вадами слуху. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Збірник наукових праць. Луцьк, 2008: 21–23.
17. Випасняк І.П. Шляхи корекції фізичного стану глухих дітей засобами фізичного виховання. Роль фізичної культури і спорту у гармонійному розвитку студентської та учнівської молоді: Матеріали міської науково-методичної конференції. Івано-Франківськ, 2003: 30–33.
18. Випасняк Ігор, Демчук Світлана. Аналіз інноваційних програм із фізичного виховання, спрямованих на корекцію порушень рухової сфери дітей із дефіцитом слуху. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт: журнал / уклад. А.В. Цьось, А.І. Альошина: СНУ ім. Лесі Українки, 2015; 18: 125–129.
19. Випасняк Ігор, Демчук Світлана. Ігрова діяльність як головний чинник соціальної адаптації молодших школярів із дефіцитом слуху. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /фізична культура і спорт/»: зб. наукових праць. 2016;3 (72):362–366.
20. Випасняк Ігор, Демчук Світлана. Особливості розвитку психічних процесів у дітей молодшого шкільного віку із дефіцитом слуху. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /фізична культура і спорт/»: зб. наукових праць. 2016; 3К 1 (70):38–43.
21. Демчук С., Випасняк І. Ігрова діяльність як головний чинник соціальної адаптації молодших школярів із дефіцитом слуху [Електронний ресурс]. Науковий часопис [Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова]. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2016;3:38–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2016_3_12.

22. Жирак Л., Випасняк І. Вплив рекреаційно-туристичної діяльності на психоемоційний стан дітей з вадами слуху. Вісник Прикарпатського університету. Серія фізична культура. 2013; 17:119–123.
23. Ротар О., Білоус І., Грицуляк Б. Фізичний розвиток і рухові дисфункції у дітей старшого шкільного віку з вадами зору. Вісник Прикарпатського університету: Фізична культура. 2014;19:167-171.
24. Savliuk S., Kashuba V., Vypasniak I., Yavorskyu A., Kindrat P., Grygus I., Vakoliuk A., Hagner I., Derengowska M. Differentiated approach for improving the physical condition of children with visual impairment during physical education. Journal of Physical Education and Sport. 20 (2)136: 958 – 965. (Scopus)
25. Savliuk,S., Kashuba,V., Romanova,V., Afanasiev,S., Goncharova N., Grygus,I., Gotowski,R., Vurasniak I. Впровадження алгоритму коригувальних та профілактичних заходів у процесі адаптивного фізичного виховання учнів з особливими потребами. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2020; 20(1): 4-11. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2020.1.01>
26. Vypasniak I. Vintoniak O. The correction of the motor activity and psychological qualities of schoolchildren with hearing disabilities with the help of physical education. Sport. Olimpism. Sanatafe: Cogress Scientific International, October 5–8, Chisinau, Republic of Moldova. 2016; 2: 277– 283.

Нормативні документи

1. Конвенція ООН про права дитини. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
2. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
3. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://moz.gov.ua/article/news/moz-zatverdiv-pereklad-mizhnarodnoi-klasifikacii-funkcionuvannja>.
4. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» //zakon.rada.gov.ua
5. Закон України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 р.» <http://zakon.nau.ua>
6. Закон України «Основи законодавства України про охорону дитинства» - <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в ЗЗСО» (№ 872 від 2011 року зі змінами в постанові від 9 серпня 2017 року №578).
8. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з ООП» (№88 від 14 лютого 2017 року).
9. Наказ МОН «Про Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з ООП, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів загальної середньої освіти» (від 23.04.2018 року №414). Наказом МОН від 21.06.2019 року №873 цей перелік був розширений.
10. Сімейний кодекс України //zakon.rada.gov.ua

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ПНУ імені Василя Стефаника. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 57, тел. (0342) 59-60-34, pnu-lib@rambler.ru
2. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І.Франка. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 22, тел. (0342) 75-01-32; fax: 3-21-89; E-mail: libifua@gmail.com
3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста за спеціальністю «Фізичне виховання».

INTERNET – ресурси:

1. Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді. Режим доступу: <http://www.dessm.gov.ua>
2. Служба захисту дітей. Режим доступу: <http://www.children-ukraine.org>
3. Діти України. Режим доступу: www.children.edu-ua.net
4. Єдність дітей. Режим доступу: www.kidsunity.org